

KANSER HASTALARININ GEÇİCİ MALULİYET HAKKI

1. GİRİŞ

Günümüzde çok yaygın görülen kanser hastalığı ile ilgili olarak hasta ve ailelerine sağlanan hak ve yardımlar genellikle hastalar ve aileleri tarafından yeterli düzeyde bilinmemektedir. Bu noktadan hareketle bu yazıda kanser hastalarına yönelik malulen emeklilik ve geçici malulen emeklilikle ilgili sosyal güvenlik düzenlemeleri ele alınmıştır.

Kanserli hastaların sosyal güvenliği konusunda 5510 sayılı Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, Sağlık Uygulama Tebliği ile Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği esas alınmaktadır.

2. GENEL OLARAK MALULEN EMEKLİLİK ŞARTLARI

5510 sayılı Kanununun 25. maddesine göre, sigortalının veya işverenin talebi üzerine kurum tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, hizmet akdi ile çalışan sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az yüzden altmışını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği kurum sağlık kurulunca tespit edilen sigortalı malûl sayılmaktadır.

5510 sayılı Kanununun 26. maddesine göre sigortalının malulen emekli sayılıp maluliyet aylığı alabilmesi için gereken şartlar; malûl sayılması, en az on yıldan beri sigortalı bulunup bu süre içerisinde toplam olarak 1800 gün prim ödemiş olması veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malûl olan sigortalılar için ise sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması gerekmektedir.

Ayrıca sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce sigortalının çalışma gücünün yüzde altmışını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilirse, sigortalı bu hastalık veya engelliliği sebebiyle malullük aylığından yararlanamaz.

Bu şartlara haiz hasta, iş kazası veya meslek hastalığına tutulmuş olanlar için bahse konu malullük şartları oluşmuşsa malulen emekliliğe hak kazanabilmektedirler.

3. KANSER HASTALARI İÇİN GEÇİCİ MALULİYET HAKKI

Maluliyet Tespiti İşlemler Yönetmeliği'nin Ek 1. bölümünde yer alan kanser hastaları hakkındaki hükümler doğrultusunda maluliyet kararı verilmemesi durumunda tanı tarihinden itibaren bir yıl içinde Kuruma başvurmaları halinde tanı tarihi itibarıyla (Tanı tarihi, haklarında düzenlenmiş onaylı tıbbi belgelerde (patoloji raporu vb.) yer alan tarihtir.) Yönetmelikte bildirilen süreler içinde geçici olarak malul sayılmaktadırlar.

Malûliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği'nde birkaç istisnai (tiroid ve deri kanseri hariç) tüm yeni tanı konan kanser vakalarına 18 ay süre ile geçici malûliyet hakkı verilmektedir.

Maluliyet Tespiti İşlemler Yönetmeliğinin Ek 1. bölümünde lösemi hastaları için kemik iliği veya kök hücre naklinde kontrol muayenesi hakkında birtakım düzenlemeler mevcuttur. Buna göre, Lösemi hastalarına konulan kontrol muayene süresi içinde, kemik iliği veya kök hücre nakli olması durumunda, tekrar nakil tarihinden itibaren en az 12 ay süreyle malul kabul edilir. Ancak bu 12 aylık süre, 24 aylık kontrol muayene süresi içindeyse en az 24 ay (lösemi tanısı aldığı tarihten itibaren) süreyle malul kabul edilir. Bu hastalarda, kemik iliği veya kök hücre nakli tanıdan 24 ay geçtikten sonra yapılmışsa yine nakil tarihinden itibaren en az 12 ay süreyle malul kabul edilir. Kontrol muayene sürelerinin bitiminde alınacak yeni tarihli sağlık kurulu raporları Yönetmeliğin ilgili hükümlerince değerlendirilmektedir.

Bu hak özellikle en az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün sigortalılık şartına uyup aktif olarak çalışmayanların yararlanabileceği, tedavi sürecinde bir nebze maddi katkı sağlayabilecek bir düzenlemedir.

Düzenlemeden yararlanmak için bağlı bulunan sosyal güvenlik merkezine malulen emeklilik başvuru formu ile başvurulmalıdır. Sosyal güvenlik merkezince yetkili hastanelere sevk yapılmakta, sonucunda alınan sağlık kurulu raporu SGK Sağlık Kurulunda değerlendirilip sonuca bağlanmaktadır.

Hastalar, yararlanan geçici maluliyet süresi sonunda kontrol muayenesine tabi tutulacaklardır. Kontrol muayenesi sonucunda düzenlenecek sağlık kurulu raporu Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği hükümlerine göre değerlendirilecektir. Ancak bu defa söz konusu geçici sürelerin uzatılması değil hastanın çalışma gücünün yüzde altmışını kaybedip kaybetmediği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, aktif sigortalılar için geçici iş göremezlik ödeneği, bilinen adıyla rapor parası alma hakları tedavi süresince asıl seçenek olabilmektedir.

4. SONUÇ

Kanser hastaları için geçici maluliyet hakkı az bilinen ve birçok hasta tarafından yararlanılmayan bir düzenlemedir.

Kanser hastalığına tutulup 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca malul sayılmayacak (meslekte kazanma gücünün en az yüzde altmışını kaybetmemiş) olanlardan talep tarihinden önceki bir yıl içinde sadece tanı(teşhis) almış olanlar, belirtilen sigortalılık başlangıç ve gün şartını sağlamaları şartıyla Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği eki hastalık listesinde bulunan düzenleme uyarınca geçici sürelerle malul kabul edilmektedirler.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU EKİBİ